

■ ΤΟΥ Νίκου
Σταθόπουλου*

Μετά την Αυστραλία, τι έχει σειρά;

Σήμερα η Αυστραλία, χθες η Αμαζονία, λίγο πριν η Σιβηρία. Και στα καθ' ημάς το Μάτι! Δαντικά τοπία, σε ένα πολιτισμικό φόντο επενδυμένο με ψευδαισθήσεις «υγείας» και «συνταγών φυσικής ισορροπίας». Η απολυτοποίηση του ψεύδους, σε ένα «κοινωνικό σύστημα» όπου η αποθεωμένη επιστήμη παράγει βλάβη και πένθος, η «επιχειρηματικότητα» υποκαθιστά την ατομική αυτενέργεια για χαρά της ζωής, και η πολιτική αυτοσαρκάζεται ως «δημοκρατία του αυτισμού».

Το απατηλό σλόγκαν της «κλιματικής αλλαγής» καμουφλάρει με επιτηδειότητα τους πυρήνες της τραγωδίας, μεταθέτοντας την εξοργιστική ευθύνη στα «αυτονόητα» των φυσικών προδιαγραφών και στη γενική ανθρώπινη ολιγωρία και αμέλεια. Ένα πρόστυχο «εσείς φταίτε» και «έτσι έχουν τα πράγματα, τι να κάνουμε;». Ποτέ ο «πελάτης» δεν είχε δίκιο, στον χυδαίο κόσμο του κλεψίματος στο ζύγι.

Ωστόσο, ένα απανθρωκωμένο κοάλα σε ένα συρματοπλεγμα, «φτύνει» αποκαλυπτικά τη ρητορική της αποποίησης ευθυνών και την «οικολογική-ζωοφιλική» θεατρικότητα της σχεδόν θεσμοποιημένης «αφασίας». Γιατί ένα τέτοιο αδικοχαμένο κοάλα, είναι η μείζων αιματηρή μαρτυρία για το μίσος προς τη ζωή που συνέχει την «ανάπτυξη» του σύγχρονου κόσμου. «Τι σου φταίνει τα ζωάκια ρε;»... Είναι ένα «σύστημα» που θεωρεί τη ζωή «επενδυτικό πεδίο», και με την ίδια άνεση εξοντώνει Εβραίους στο Νταχάου, αφανίζει ζώα και οικοσυστήματα, ρίχνει στο ζόφο της ανεργίας ανυπεράσπιστους οικογενειάρχες, ηθικολογεί ενώ παίρνει μίζα από τους εμπόρους ναρκωτικών. Η ενιαία θεώρηση είναι προαπαιτούμενο της επαναστατικής συνείδησης.

ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΚΛΗΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ότι και τα δυο μεγάλα κόμματα της Αυστραλίας, χρηματοδοτούνται ισοδύναμα από τη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων. Δηλαδή από το οικονομικοπαραγωγικό σύστημα που βασίζεται στην εξόρυξη λιγνίτη, αρνούμενο, εν ονόματι της ηθικής του μέγιστου κέρδους, να λάβει την ελάχιστη πρόνοια για τα ποικίλα συστήματα ζωής που ορίζουν την φυσική τάξη του κόσμου. Φονιάδες και μπράβοι, σε μια «παρέα» αιμοβόρων αγυρτών ενός «πολιτισμού» που εξαπάτησε Θεό και ανθρώπους.

Αυτό το αφύσικο τέρας της «προόδου», εντείνοντας στο έπακρο τη φιλοσοφία της θεάς Οικονομίας, περιφρονεί το απτό νόημα της ζωής, την τάξη και τους νόμους της, κατασκευάζοντας μια έμπρακτη λογική καταστροφής. Η αρχή του κακού βρίσκεται στις ψυχαναγκαστικές ιδεοληψίες που αναδύθηκαν κατά την «εποχή της σπάνης»: η κραυγή της ζωής, το άγχος της συντήρησης, καθόρισαν μια «ουτοπία της Αφθονίας». Ποιος να νοιαστεί για «μερικά παλιοκοάλα»

και κάτι χιλιάδες δέντρα! Ερμηνεύοντας κατά το δοκούν και το «αυξάνεσθε και πληθύνεσθε», ο χυδαίος προτεσταντισμός εξιδανίκευσε το «κατακυριεύσατε», και ιδού το συντριπτικό αποτέλεσμα. Κάναμε το λάθος να εστιάζουμε στο χρηματιστήριο, και όχι στις καταβολές του, στα ηθικά του διαπιστευτήρια.

Μα αυτή είναι η πεμπουσία του καπιταλιστικού τρελοκομείου: το εμπόρευμα είναι μια προσωρινή φαντασμαγορία που παράγεται για να πεθάνει, και να αφήσει χώρο για μια νέα ένυλη αυταπάτη. Ο θάνατος και η καταστροφή είναι η συστατική «βιοθεωρία» του εμπορεύματος, και αυτό επεκτείνεται στο όλο φάσμα της νοηματοδότησης του κόσμου και της ζωής. Καπιταλισμός σημαίνει θάνατος!.

Οι φωτιές αυτής της ανατριχιαστικής Συντέλειας δεν αναβλύζουν από μια «μοίρα» ούτε από μια μεταμοίρα-«αναγκαιότητα». Πρόκειται για κανονική σχεδιασμένη ανθρωπογένεση, ένα τερατώδες ανθρώπινο έργο, εγγεγραμμένο στο γονιδίωμα μιας συστηματοποιημένης κουλτούρας διαχείρισης των μέσων της ζωής. Ναι, τη χλωρίδα και την πανίδα τις αφανίζουν οι τεχνολογίες του οικονομισμού, δηλαδή η υλοποιημένη φιλοσοφία της «γραμμικής ποσοτικής προόδου».

Στην Αυστραλία, κήκαν εκατομμύρια εκτάρια, εξοντώθηκε μισό δισεκατομμύριο ζώα, πέθαναν με φρικτό τρόπο δεκάδες άνθρωποι, χιλιάδες οικοεστίες καταστράφηκαν: την ώρα που ο μεν ηγέτης των Εργατικών περιόδευε κηρύσσοντας τα φαμπρικαρισμένα «ευαγγέλια» των ταξικών χορηγών του, ο δε ακροδεξιός πρωθυπουργός επέλεγε να μεταβεί στη Χαβάη για διακοπές. Προκλητικοί; Ανεύθυνοι; Ηλίθιοι; Βασικά, πειθήνιοι υπάλληλοι των ριζικών εξουσιών που τους μαριονετοποιούν με το αζημίωτο, και συνεπείς χειριστές μιας πολιτικής αντίληψης που πλέον ταυτίζει το άρχειν με το οικονομικώς εξουσιάζειν. Τεκμήριο

ισχυρό της σφαλερής πλάνης ότι μπορεί η ανθρωπότητα να αναμένει κάτι αξιόλογο από τους γραφειοκράτες του κυβερνητισμού και τους «χρυσοδάκτυλους» των εκμοντερνισμένων «-ισμών».

ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΚΛΙΜΑΚΟΥΜΕΝΕΣ ΦΡΙΚΕΣ της παγκόσμιας πυρκαγιάς, καίγονται τα στοιχειά κάθε «εναλλακτικού» ιδεολογισμού και τα μαραζιάρικα ξωτικά «μετριοπαθών ρεαλιστικών πεποιθήσεων». Η Αυστραλία «καρβουνιάζει» για να ανθοφορήσει ο υπερπλούτος μιας ασυνείδητης ελίτ που αναδύθηκε και ανδρώθηκε «φαταούλικά» εντός του «Βασιλείου της Οικονομίας» και με οντολογική της προϋπόθεση τις νομοτέλειες και τα παρεπόμενα του «Καπιταλιστικού Τρόπου Παραγωγής».

Είτε ως «καπιταλισμός της Σίλικον Βάλεϋ» είτε ως «καπιταλισμός του άνθρακα και του λιγνίτη»: η καταστροφή είναι η εντελέχεια του. Ο πρώτος, επιδιώκοντας μια γενικευμένη υποκατάσταση (η απαστράπτουσα δυστοπία του Μεταθρώπου), ο δεύτερος με την κλασική λογική να προστατεύσουμε το λειτουργικό μας προνόμιο μεταφέροντας τις διεργασίες καταστροφής εκτός των τειχών μας. Ο «Πλανήτης», αυτό το σύστημα λειτουργικής αρμονίας με έμπυχη και άψυχη βούληση ισορροπιών, είναι μια αδιάφορη αφαίρεση για τους παρανοϊκούς του απόλυτου κερδομανούς επεκτατισμού. Η ζωή καθαυτή δεν έχει κάποια αξία, παρά μόνο ως «ανοιχτό πεδίο» πειραματισμών και «εφαρμογών» κάθε πατέντας που σέρνεται τυφλά στα παραγγέλματα των αλγόριθμων κέρδους.

Το πρόβλημα είναι πια συνδυαστικά υλικό-ταξικό-πολιτισμικό-πολιτικό, είναι πρόβλημα σχέσης με τη ζωή και όχι «διαφοράς προγραμμάτων». Ο σύγχρονος καπιταλισμός – ολοκληρώνοντας τη γελοιογραφία σκέψης που θεωρούσε βάσιμη την ιδέα ότι το εργοστασιακό σύστημα είναι κακό μόνο ως προς τα μοντέλα διαχείρισής του– εισβάλλει

εκ νέου στην καταρρακωμένη ιστορία, με «δικαιολογημένη» την καταστρεπτικότητα της «ευημερίας». Ο «άνθρωπος της διπλανής πόρτας» που δακρύζει κροκοδείλια για τα «δυστυχημένα παιδάκια του Τρίτου Κόσμου στα τοπικά εργοστάσια των Πολυεθνικών», είναι ο απαθής καταναλωτής και ψηφοφόρος που «επιλέγει» με μια τηλεχειριζόμενη και ανήθικη «αυτονομία» οικονομίστικης «καριέρας στη ζωή». Κυβερνημένος πια, ο παρών Καπιταλισμός, από τα αναϊδή φυντάνια του Μάη του '68, αναπτύσσεται με ευφάνταστη αχρειότητα, αφού η απομάγευση του κόσμου και οι σουρεαλισμοί των εναλλακτισμών, έκαναν κράτος τους διαφημιστές και θεούς τους μάγιστρος των χρηματιστηρίων.

Είναι να γελάς λιθοβολώντας, όταν ακούς τις εν Ελλάδι «αιρέσεις» να εστιάζουν στην ξενοφοβική υστερία του Αυστραλού πρωθυπουργού, κλείνοντας με κωμικό πείσμα τα τσιμπλιάρικα ματάκια τους ενώπιον της δομικά όμοιας διαγωγής των «προοδευτικών δυνάμεων». Σα να λέμε – «κοπιάστε και πλημμυρίστε τον απερημωμένο τόπο, μετανάστες αδελφια μας». Δηλαδή, κανένας σεβασμός στις δέσμες προϋποθέσεων της πλήρους ζωής. Ε και τι μας νοιάζουν τα κοάλα; Μήπως τάχα η «κοινωνία» τους προσφέρεται για «ασκήσεις δικαιωματοσμού»; Άρα, είναι μια «νατουραλιστική ουδετερότητα», ένα «κενό πολιτισμού».

ΕΙΝΑΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ όπου συγκλίνουν και συνεργάζονται, ο παραδοσιακός εναλλακτισμός της οικολογίας αλλά Γκρέτα, ο μεταμοντέρνος φιλελευθερισμός του «υποκειμένου που αυτοπραγματώνεται» με συνειδητή εθελουφλία για τις παραγωγικές μήτρες της καταστροφής, και ο αρχαίος ρεφορμισμός των «δομικών αποδομήσεων» που εγγυώνται εσωτερικές αναδιευθετήσεις. Ο σύγχρονος κόσμος, τελειοποίηση του Θεάματος, «παίζει» δομικά με τον ιλουζιονισμό: πρέπει, λοιπόν, να «τσακίζουμε» με ακλόνητη ωριμότητα τις ψευδαισθήσεις. Η ζωή πεθαίνει αβοήθητη, εκεί όπου τα «δικαιώματα» μοντάρουν τα υπόβαθρα «εναλλακτικών δυνατοτήτων», δηλαδή διαμορφώνουν ακροατήρια με ευήκοον ους στις πατέντες των διαφημιστών. Ναι, «Είναι ο Καπιταλισμός, ηλίθιε!» Η ειδική ιστορική συσκευασία μιας βαθιάς απελπισίας απέναντι στις αγωνίες της ζωής. Αν δεν «δουλέψουμε» τη βαθύτερη κατανόηση αυτής της διαλεκτικής, αν δεν αναδείξουμε τον ανθρώπινο σπαραγμό ως πεδίο βίωσης των αντιφάσεων που επισημαίνει η θεωρία, θα πελαγοδρομούμε σε μονομέρειες χωρίς διέξοδο. Η «ανταλλακτική αξία» δεν είναι το ραβδί του μάγου για να πέσει βροχή: είναι απλή πτυχή του πολυδύναμου της ανθρώπινης μαρτυρίας.

* Ο Νίκος Σταθόπουλος είναι φιλόλογος